

Ilmad korraldavad atentaate

18. juulil pidas 90. sünnipäeva Lõuna-Aafrika Vabariigi ekspreident Nelson Rolihlahla Mandela (muide, too keskmine nimi tähendavat mingis seelses keeles paharetti või selli, kel midagi alati juhtub).

Kümne aasta eest pääses juubilar napilt atentaadikatsest Umtata linnas, kus ta parajasti puhkas. Nimelt ründas apteeki tornaado. Kaitsemeeskond lukkas Mandela põrandale ning tegi tema peale külakuhja. Keeris viis maja katuse, inimesed pääsesid aga õnnelikult.

1963. aastal, kui Kuuba saart rasis orkaan Flora, oleks äärepealt hukkunud Fidel Castro. CIA 638 atentaadikatset (Castro: «Olen sel alal «olümpiavõitja!») üle elanud mehele osutus looduse stiihia ohtlikumaks!

Nelikümmend aastat hiljem sundis Isabel Valgest Majast lahkuma president George W.

Bushi ning otsima varju Camp Davidi küngaste taga.

Kuidas siis ikkagi suutis üks kena naisenimega torm panna superriigi presidenti ning suurt osa USA Kongressist hülgama pealinna, otsekuu peaksid neile taas jahti terroristid?

Põhjusi oli mitu: riigi juhtkonna julgeolek, orkaani võimsus ja muidugi tõik, et seda USA piirkonda pole marud eriti rünnanud. 115 aasta jooksul vaid üks orkaan – 1933. aastal – ning paar troopilist tormikest. Ei anna võrrelda Floridaga, kus elanikke on sama aja jooksul kimbutamas käinud üle 140 tõeliselt tugeva keeristormi.

Tegelikult tõi Isabel kaasa vaid suure vihmajärgi – 300 mm, ehk pool meie aastast sademete kogusest. Siiski kadus elektrivool 640 000 perel.

USA uued presidendid kardavad kangesti jaanuaris aset

leidvaid ametisse pühitsemise tseremooniad. Täpsemalt selle päeva ilma.

Ja õigusega: traagiliselt lõppes näiteks 1841. aastal tseremoonia William Harrisonile. Endise sõdurina keeldus 68-aastane vastne president kasutamast kinnist sõidukit. Ta luges oma kõne maha paljapäi külma vinge tuule käes. Paari päeva pärast jäi mees kopsupõletikuga voodisse ning kuu aega hiljem heitis hinge.

Lõpetuseks üks atentaadikatse kaugemast minevikust. Aastal 1590 püüdis hiigelorm uputada Šoti kuningat James VI, kes purjetas oma pruudiga Taanist kodumaale. Et kuningal oli juba kogemusi selliste rünnakutega, siis oli ta kursis, et need on inimeste põhjustatud. Tuleriidale saadeti paar tuhat nõida ja mõneks ajaks oli rahu ilmas jälle jalule seatud.

Ain Kallis
klimatoloog

Mis tuleb?

Hurraa! Lõpuks jõudis õnn ka meie õuele. Kergendatult ohkavad nii puhkajad kui talumehed. Esimesed saavad ometi kord mererandades päikesekiiri ihu ligi lasta, teised nägid üle mitme aja ka kuivemat põldu või heinamaad.

Pikaajaline prognoos läks seekord täkkesse: kuu algus kuiv, siis vihm, kuu teine pool aga soojem ning kuivem (parem hilja kui mitte kunagi!).

Kes pole jõudnud nahale pruunikat krunti peale saada, võiksid peesitamise ettevaatlikud olla, sest ultraviolettkiirguse indeksid on tänava Eestis olnud päris kõrged.

Kauaks rannailma jätkub? Kitsimad mudelid lubavad seda teisipäevani, lahkemad isegi 3. augustini. Ootame ära.

MIS OLI?

- Ookeanidel tegid ilma tugevad tormid. Taifuun Kalmaegi (korea keeles merikajakas) ründas alul Taiwan, siis Hiinat, Atlandil tegi juuli kohta väga pika teekonna (3.–18. kuupäevani, Roheneemesaartest Islandini) orkaan Bertha.
- Üleeile ei tahtnud keegi USA-s laulda «Hello, Dolly!», sest sellal möllas Texase ja Mehhiko piiril sellenimeline orkaan. Õigemini küll degradeeriti ta maale jõudes troopiliseks tormiks (asi on selles, et maismaal kaotavad orkaanid oma jõu, sest napib kütust, s.t kuumust ning veeauru). Ometi ummistasid autod orkaanihoiatuse saanud linnadest väljaviivad teed. Mitmed õlifirmad evakueerisid oma avamere naftaplatformidel töötava personali.
- Euroopa kagunurka uputab suur madalrõhkkond nimega Zsuzsanna. Slovakkia andis looduskatastroofi hoiatuse.